

Motion till riksdagen 2020/21:3196

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2021 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skogsstyrelsen	545 190	20 000
1:2 Insatser för skogsbruket	360 073	50 000
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	161 222	±0
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	127 557	±0
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933	±0
1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	133 349	±0
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	52 778	±0
1:8 Statens jordbruksverk	614 194	±0
1:9 Bekämpande av växtskadegörare	12 000	±0
1:10 Gårdsstöd m.m.	7 159 000	±0
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	137 000	±0
1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	31 250	±0
1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	167 000	±0
1:14 Livsmedelsverket	270 012	±0
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	194 160	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	42 913	±0
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	5 310 097	850 000
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 732 376	±0
1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	249 830	-200 000
1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	14 116	±0
1:21 Åtgärder på fjällägenheter	1 529	±0
1:22 Främjande av rennäringen m.m.	128 915	±0
1:23 Sveriges lantbruksuniversitet	2 143 772	±0
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	695 664	±0
1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177	±0
1:26 Nedsättning av slakteriavgifter	107 237	±0
1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	29 000	±0
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	30 000	±0
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	120 000	±0
99:1 Inför produktionsstöd för biogas	±0	500 000
Summa	22 581 344	1 220 000

Anslag 1:1 Skogsstyrelsen

Vänsterpartiet föreslår att den nationella nyckelbiotopsinventeringen återupptas för att stärka kunskapen om våra kvarvarande skyddsvärda skogar, vilket är av avgörande betydelse för att uppnå våra miljömål och värna den biologiska mångfalden.

Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för nationell nyckelbiotopsinventering med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

1:2 Insatser för skogsbruket

Biotopskydd och naturvårdsavtal på skogsmark utvecklar och bevarar naturvärden eller sociala värden i mindre områden och möjliggör ersättning för markägare. Vänsterpartiet vill öka anslaget för att täcka utgifter för fler naturvårdsavtal och biotopskydd med sammanlagt 250 miljoner kronor under perioden 2021–2023. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för naturvårdsavtal och biotopskydd med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Klimatförändringen leder till förändrad nederbörd. Risker för skyfall ökar, samtidigt som längre perioder av torka blir vanligare. Detta kommer att ställa andra krav än tidigare på jordbrukets vattenhantering, såsom diken, dränering, invallningar, bevattningssystem och även i förhållande till grundvatten, naturliga vattendrag, småvatten och våtmarker. Ökade kostnader för jordbrukets vattenhantering är en

konsekvens av ett förändrat klimat. Dagens vattenanläggningar inom jordbruket är ofta byggda efter tidigare rådande klimatförutsättningar. Vänsterpartiet vill därför införa ett statligt stöd för investeringar och åtgärder inom jordbruket som stärker jordbrukets vattenhantering i ett förändrat klimat och som därmed bidrar till att stärka vår självförsörjningsgrad gällande livsmedel. Vänsterpartiet föreslår att sammanlagt 500 miljoner kronor anslås för detta under perioden 2021–2023. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för investeringsstöd för klimatanpassade åtgärder i jordbruket med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Vänsterpartiet vill genom åtgärder främja produktion och förädling av växtbaserade livsmedel inom ramen för landsbygdsprogrammet. Detta kan ske genom utveckling av nya livsmedel, nya odlingsmetoder samt stärkt produktionsstöd för växtbaserade livsmedel. Ett förändrat klimat möjliggör även odling av nya grödor, och en mångfald av grödor minskar risker och jordbrukets sårbarhet. En ökad konsumtion av växtbaserade livsmedel samt minskad köttkonsumtion har stor betydelse för klimatomställningen, och stärkta nationella produktionsvillkor kan därmed möta en växande efterfrågan genom stärkt självförsörjningsgrad av dessa livsmedel. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för produktion av växtbaserad mat med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Det ekologiska jordbruket har stora miljöfördelar då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vänsterpartiet vill därför främja en ökad omställning från konventionellt jordbruk till ekologiskt. Det stärker vår nationella produktion av ekologisk mat och främjar ett hållbart jordbruk med bevarad biologisk mångfald, stärkt djurvälstånd och minskad spridning av kemikalier. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för omställning till ekologisk produktion med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Vi föreslår även ökat produktionsstöd för ekologisk produktion inom landsbygdsprogrammet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för produktionsstöd till ekologisk odling med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Det finns ca 450 000 hektar betesmarker i Sverige. Ungefär 150 000 av dessa är betesmarker med särskilda värden för biologisk mångfald. Med ökat stöd stärks våra möjligheter att nå ett flertal miljömål och det stärker förutsättningarna för ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Stöden är en viktig del av lönsamheten för dem som har nötköttsproduktion. Vänsterpartiet vill öka miljöersättningen för dessa marker i landsbygdsprogrammet. Under perioden 2021–2023 föreslår Vänsterpartiet en sammanlagd ökning av anslaget med 600 miljoner kronor. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för betesmarker med särskilda värden med 200 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Det krävs ytterligare åtgärder för att minska övergödningen. Växtnäringsläckaget från land kommer huvudsakligen från jordbruket och avloppssektorn. För att minska de negativa miljöeffekterna av konstgödsel föreslår Vänsterpartiet att en konstgödselskatt införs 2020. Vi föreslår som en kompensatorisk åtgärd för beskattningen ett stöd till jordbruket för att använda stallgödsel mer effektivt i växtodlingen och därmed minska behovet av att importera konstgödsel. Östersjöcentrum har gjort en modelleringsstudie som visar att om växtnäringsutnyttjandet ökar kan man minska övergödningen och näringsöverskotten i marken. Stödet ska även kunna ges för att stimulera animalieproduktion som bygger på balans mellan antal djur och tillgänglig åkerareal och som producerar en större andel av fodret lokalt, i syfte att optimera stallgödselhanteringen och därmed minska risken för växtnäringsförluster. Stöd ska även kunna utgå för

investeringar i lantbruket för att förbättra lagring, hantering och transport av stallgödsel samt för kompetensutveckling för rådgivare och lantbrukare rörande hantering av växtnäringssämnen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för hållbar gödselhantering och minskad övergödning med 340 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Många djur transporteras en gång i sina liv och det är till slakt. Därför är satsningar på fler slakterier en del av svaret för att kunna korta transporter. Mindre svenska slakterier har det däremot ofta tufft. I Västerbotten finns t.ex. bara ett slakteri kvar sedan andra lagt ner. Trycket att hålla ner priser p.g.a. import av billigt kött och konkurrens från stora slakterier är några faktorer, men även brist på utbildad personal. Genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan vi minska behovet av längre djurtransporter och stärka förutsättningarna för lokal produktion och förbättrad nationell självförsörjningsgrad på livsmedel. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för investeringsstöd till lokala och mobila slakterier med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021. Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 850 miljoner kronor för 2021, jämfört med regeringens förslag.

1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Vänsterpartiet avslår produktionsstödet för biogas inom jordbruket som ryms i detta anslag. Vänsterpartiet föreslår i stället ett större och generellt produktionsstöd för biogas i enlighet med Biogasmarknadsutredningens betänkande 2019. Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 200 miljoner jämfört med regeringens förslag 2021.

Nytt anslag: Nytt produktionsstöd för biogas

Sverige är i stort behov av att ersätta fossila drivmedel med förnybara drivmedel samt ökad eldrift för att på sikt uppnå fossilfria transporter. Vi har som nation även ett stort behov av att öka vår nationella produktion av drivmedel för att vid kriser minska vår sårbarhet och därmed stärka samhällets hållbarhet. Biogasen har en rad användningsområden och potentialen för att öka biogasproduktionen i Sverige är god. Den ger även produktion av decentraliserad el och värme. Den svenska biogasproduktionen har dock i dag svårt att konkurrera med biogas från Danmark. Detta då biogasproduktionen i Danmark har ett generöst produktionsstöd som godkänts av EU. I Sverige saknas dock ett generellt produktionsstöd för biogas. Vänsterpartiet föreslår därför att Biogasmarknadsutredningens förslag från 2019 om införande av produktionspremier för biogasen införs. De totala premiekostnaderna för utredningens förslag är i samtliga scenarier gällande premienivåer lägre än den samhällsekonomiska nyttan. Vi föreslår stödpaket för biogasproduktion med gödselgaspremie på 40 öre/kWh, uppgraderingspremie på 30 öre/kWh och förvätskningspremie på 15 öre/kWh som bör administreras av Jordbruksverket. I likhet med Avfall Sverige anser vi att för 2023 och framåt är det viktigt att kontrollstationer upprättas som utvärderar hur anslagets storlek bör utvecklas för att värna produktionen. Vi föreslår ett sammanlagt produktionsstöd för biogas på 1,9 miljarder kronor under perioden 2021–2023. Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag som uppgår till 500 miljoner kronor jämfört med regeringen 2021.

Jonas Sjöstedt (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Maj Karlsson (V)

Håkan Svenneling (V)

Elin Segerlind (V)

Tony Haddou (V)

Karin Rågsjö (V)

Jessica Wetterling (V)